

ДИНИЙ БАГРИЕНГЛИК – ТИНЧЛИК ВА ФАРОВОНЛИК АСОСИ

Бошланиши 1-бетда

Эътиборлиси, 2017 йили 19 сентябрда Нью-Йорк шаҳрида бўлиб ўтган БМТ Баш Ассамблеинин 72-сессиясида Президентимиз Шавкат Мирзиёев илгари сурган ташабуснинг амалий ифодаси сифатига 2018 йили БМТ Баш Ассамблеининг навбатдаги ялпи сессиясида “Маърифат ва диний бағриенглик” деб номланган маҳсус резолюция қабул қилинди. Ўзбекистон томонидан ишлаб чиқилган хужжат лойиҳаси БМТга аъзо барча давлатлар томонидан бир овоздан маъбулланди.

Ўзбекистон таклиф этган резолюциянинг асоси мақсади — барча учун таълим олиш имкониятини тақдим этиш, саводсизлик ва билимсизликни баътараф этишдан изборат. Хужжатда бағриенглик ва ўзаро ҳурматни ўрнатиш, диний эркинликни таъминлаш, диндорлар хукуқларини химоя қилиш ва уларнинг камситилишига йўл қўймасликка муҳим аҳамият қартилган.

“Маърифат ва диний бағриенглик” тўғрисидаги резолюция жаҳонда экстремизм, терроризм муаммоси аяб олиб, турли дин ва эътиқод вакилларига нисбатан тоғатсан, муросаси муносабатлар кузатиладиган бир вақтда глобал таҳдиидларга қарши курашишнинг самарали воситаси сифатида маърифат, таълим-тарбия масаласини илгари сургани билан аҳамиятлайди.

Таъқидлаш жонзиги, дунёнинг турли минтақа ва давлатларида инсоннинг яшиши, таълим олиши, меҳнат қилиши ҳамда ўз иктидорини намойиш этиши, ўз диний эътиқодига амал қилиш каби ҳәёти ва табиий ҳақ-хукуқлари турида дараҷада поймой этилаётган бир даврда Ўзбекистонда 130 дан ортиқ ми illat va etlat ҳамда 16 ta konfessiya vakkilari bagrienglik tamomiliy asosida tinch-tutuv yashil kelmoqda. Turli miillat dan vakkililarinining behavotir ўz ibodatlarini emin-zrikin ado etishlari esa jamiat barcharorligida ustuvor xizmat qisobanadi.

Тахлилларга эътибор берасек, ҳозирги кунда Ўзбекистонда жами 2369 ta diniy taشكилот bўlib, shundan 2171 tasi islomiy va 198 tasi noislomiy diniy taشكилот xisobanadi.

Сўнгги etti yilda respublika bуйича жами 130 ta diniy taشكилот, shu jumladan, 3 ta olyi va 1 ta ўrta makhsum islam bilim yorti, 102 ta masjid ҳамda 24 ta turli konfessiya taalukuni noislomiy diniy taشكилотlar davlat ruyxatiidan utkazildi.

Юртимиздан етишиб чиққан буюк мутафаккир алломаларнинг ҳәёти ва илмий меросини ўрганиш юзасидан жами 600 дан ортиқ китоб, монография, халқчил рисола, роман нашр қилинди.

Сарҳисоб

МАМЛАКАТИМИЗДАГИ ИСЛОҲОТЛАР КЎЛАМИ БАЙРОГИМИЗ ҚАТИГА ЯШИРИНГАН ОРЗУ-УМИДЛАР, УЛКАН МАРРАЛАРНИ ИФОДАЛАЙДИ

Бошланиши 1-бетда

Шунингдек, спорт мусобақаларида, оммавий жисмоний тарбия ва маданий тадбирларда, расмий халқаро тадбірларда ойлайвий байрамларда, хотира саналарни ишончлашса, жамият ва давлат араблари, ҳарбий хизматчиликтарнинг дағы маросимларидаги ҳамда бошқа холларда ҳурматини таъминлаган холда байроғимдан фойдаланиш мумкин.

Бундан ташқари, байроғдан унин тасвири түширилган белгилардан одоб-ажлоқ ва жамиятда юриш-турнир қоидаларига эндравишида ёхуд уларни таҳқирилаш хисобланадиган бошқача тарзда фойдаланишга йўл қўйиласмиш ҳам кончуда ак этган.

Энди бу фикрларни соддарок тушунтирасак, доим байроғ бизнисим интихоримиз деб келдик. Аммо уни олиб, баланд кўтмармокчи бўлганин, бу мумкин эмас, деган жавоб оларди. Бу сунъий тўсик сабаб давлат байроғидан етарлича фойдалана оладмайди. Шу сабаб ҳорига борганди, уларнинг дезасига осилган давлат байроғини кўргиб хавас қилилар. Ватанпарварлигинизни байроғимиз орқали ифода этишга эса имконият берадиган.

Инсон барбири имкониятлари даражасинда орзу қиласди, олдига максад қўйди. Шу маънода, янги Ўзбекистоннинг улкан мақсадларни жамиятда ўз аксими тошиши учун ҳам давлат байроғи атрофида жипслашиш, ундан кең фойдаланиш этикёни бор эди. Янги таҳрирдаги қонун билан шу камчилк тўлдирилди. Бунинг аҳамияти неочгалик катта эканиң қонун лойӣҳаси мухоммадага кўйилганида яққол кўзга ташланди. Келинг, ўша мухоммадларди юртшодаримиз билдириган айрим фикрларни келтириш орқали фикри мизин исботласек.

Ҳайрулла Сайдулаев: “Байроқ — рамз. Бизга ундан фойдаланиш ҳуқуқи берилгани эса исковий ҳолат. Айнанча, мактабда дунёнда қуни эртапал байроқни ал дарсдан сўнг ол, дейшишадор. Байроқ доим ҳилтириб турса, бу яхши-ку!”.

Феруз Ахалирова: “Ўкув-тарбия жарәйнарида давлат байроғидан фойдаланиш ва ташини севувчи баркамол авлод тарбиясида мухим аҳамият сабб этади”.

Шу каби юртшодаримиз кўллаб-куватлови сабаб қонун янги таҳрирда қабул қилинди. Жамият иродасини ўзида аккеттириди. Ҳалқимиз томонидан кўтарилик рӯҳда кутуб олининг ўзғарышлар, ватанпарвар инсонларнинг орзу-умидларидаги том маъноди ифода этишган қисқа вақтда ўз исbotини топди. Бугун давлат байроғи янги маралар сарни чорловичиғоя вазифасини аъз маджадада ўтасига. Масалан, илгари, катта спорт мусобақаларида, жаҳон аренасида қаён спортичларимиз биринчи ўринни олса, катта ўчамдаги байроғимиз баланд кўтарилир эди. Жорий йилда Париж шахрида ўтказилган ёзги Олимпија ва Паралимпија ўйинларидаги трибунани мухисларимиз давлаттимиз байроғи билан яхши маънода забт этди. Турли милият, турфа мамлакат вакиллари юртимиздан борган мухисларга жўровоз бўлди. Байроғимизни баланд кўтариб, спортичларимизга дадла берди. Бундан чексиз фарҳа ва интихор сезди. Ҳали ҳамон ўша шуш дамларни эслаб масрур бўламиш.

Ўтган йили ҳам байроғимиз билан бояглиқ худди шундай ажойиб ҳолат кузатилган эди. Шундан Осиё кубоги — 2023 мусобақасида қатнашадиган Тожикистон терма жамоаси

вакиллари галабани нишонлаши чоғида трибуналадиги мухислардан Ўзбекистон байроғини олиб, майдон узра айлантирган эди. Майдум бўлиши, токижистонлик мухислар стадионда таржок ўтирган, ўзбекистонлик ишқибозлар эс битта сектордаги тоҷик футбольчиларини кўллаб-куватлаган. Бунгат жавобан, улар байроғимизни баланд кўтариши орқали ҳалқимизга ташаккур изкор этиди. Буни нега айтганим, ана шундай лаҳзаларада ватан рамзимизни таҳсиланиш мумкин.

Үрнинг келганди яна бир воқеа. Яккина ўзбекистонлик саёҳатчи-блогер Абдураҳмон Фозилов давлаттимиз байроғини Антарктикага ўнратди. Шу билан бирга, у кўшини қардош халқлар байроқларини ҳам байроғимиз сафига қўйди. Бу қардош халқлар томонидан жуда кўтарилик рӯҳда ҳабул қилинди. Шу ўрнинда, кўшинилар билан бундай муносабат, жамиятда эртага кунга бўлганд ишонч қандай пайдо бўлди, деган ҳақиқи савол туғилади. Биргина давлат байроғидан ёркин фойдаланиш имкони сабаби?! Қисман шундай. Аммо ўша байроқни баланд кўтариши иштиёқи, ватанпарварлик руҳи билан бояглиқ. Улар ўз ўрнинда жамиятдаги ислоҳотлар билан ҳамоҳанг тарзда шаклланиди боради.

Кейнинг йиллардаги ўзғарышлар сабаб муаммолар бевоситада баллалда ҳал ташошланди. Иккитимиёй ёрдамга мухоммад ойлашларга турли ёрдамлар, уларни камбагалликнан чиқариш чоралари кўрildi ва бу ишлар жадал давом этмоқда. Битта ҳаётӣ мисол, ҳамкалар сабубати чоғида бенхитир гап авалотга алмаштириши жараёнларига бориба тақалди. Ажаб ҳолат, қора бозорда ва банкларда алхонда-алхонда валотга кўйнатиб бор эди. Шаҳанда битта янги машина олиш учун қора бозордан кўйнатиб баланд АҚШ долларни сотиб олинар, ўша пул банди беглигага арзон нариҳда автосалонга топширилар эди. Шу ўнда кўчадаги терминналдан алмаштириши мумкин бўлди. Ҳозир ўзғарышларни бирма-бир сана чиқишидан йирокмиз. Муддо шуки, ҳақиқи маънода давлат идоралари халқа ҳисматни бошлади.

Ўзғарышлар хакида ёзяпман-у, буларнинг бариб учун оддий ходиса, бўлиши шарт хизматлар кабин кўринилти. Айни пайдо ҳозир шундай ҳис килишим ҳам табиий деб хисоблайман. Чунки биз мазкур ислоҳотлар босқицини ўтиб бўлдик. Бугун олдимизга янада улкан маралларни кўйганимиз. Истикъомда Ученин Ренесанс пойдеворини кўйиш, шунга муносаби авлодни тарбиялаш, пировардида мамлакатимиз тараққиётини янада юксалтиришади мухим вазифа турибди. Бунинг учун, албатта, битта ҳол, бир бутун ватан бўлиб ҳарикат килишимизни керак. Жамиятни бирлаштиридиган, унни янги маралар сарни чорлайдиган гон, тимсоллардан, ёнг асосиси, албатта, давлат байроғидир!

Шундайдан экан, давлат байроғи нима, деган саволга атрофлича жавоб изласек. Байроқларнинг пайдо бўлиш тархиши қадим замонларга бориб тақалади. Байроқлар дастлаб аниқ бир жамоа ёки қавмга мансублини

бидирган. Шу ўрнинда кичик ҳаётӣ воқеа. Уч ычвал онам муқаддас ҳажз зиёратига бориб келди. Сафар таассусотларини сўраши аносинса: “Юришга кўйнайласиз, сафардошларнингизни ҳаммаси сиздан ёш бўлса, аддайш қолмадингизми?”, дедим.

— Бир-бirimizга қараб юрамис. Шундай ҳам бир куни орқада қолиб кетибман, — деди онам. — Карасам, атрофда ҳамма бегона. Бирдан юрагимга гулгула туши. Адашган одам избодатдан ҳам қолиб кетиши мумкин. Жон ҳолатда кетаётгандим, уч қадом олдинда елкасида байроғимизни тушунишни ўтилди. Қизик, нега улар тинчигина ўтилди давом этиб кетавермади? Чунки улар ҳам Нажмиддин Кубро каби шахсларга ўтшасин истар, ватанпарвар эди. Шу боис, кемадига бирор киши ўйлдан адашиб, байроқни ахтарига жийдид қаршилик килимади. Ҳа, аслида, ватанпарварлик ҳам оқумли фазилат. У оиласда, жамиятда аста-секин мумкин. Ҳаммада, ҳаммада, ҳаммада.

Байроқ билан бояглиқ яна бир кизик воқеа. 1801 йилда Буюк Британия флотига тегиши қиширидан байроқ шамолда учбади. Кемадигилар байроқни қайтариш учун жуда кўп вакт ва меҳнат сарфлаяди. Лекин уни топа олмайди. Қизик, нега улар тинчигана ўтилди давом этиб кетавермади? Чунки улар ҳам Нажмиддин Кубро каби шахсларга ўтшасин истар, ватанпарвар эди. Шу боис, кемадига бирор киши ўйлдан адашиб, байроқни ахтарига жийдид қаршилик килимади. Ҳа, аслида, ватанпарварлик ҳам оқумли фазилат. У оиласда, жамиятда аста-секин мумкин. Ҳаммада, ҳаммада, ҳаммада.

Бунга тарзида мисоллар жуда кўп. Масалан, Шайх Нажмиддин Кубро юрт байроғини ёвли шашвари килим. Аслида, ватанпарвар инсон ҳар куни худди ўшандай байроқка интиқ, талпиниб юшайди. Аммо буни ўзи доим ҳам танасида ҳол қиравермайди.

Онам ҳаммада, ҳаммада, ҳаммада.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Маънани ёзб ҳолар чоригида ташаббуси келиб кетибди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд кўтариади. Ҳа, бугун байроғимиз оддий инсонлар томонидан улугланishi, унга чин дилдан хурмат бажо келтириб, халқаро майдонда фарҳа билан кўтаришинг ёлсан баси, ботбот тақорллаганимиз, жамиятни ўтилди.

Байроқ билан бояглиқ шундай кириди. Ҳуаш, Нажмиддин Кубро байроғини баланд

2024 йил 16 ноябрь, 233-сон

Пойтахтда дараҳтлар камайиб кетгани сабаб сифатида кўрсатилиб, ҳар йили миллионлаб туп ўсимлии экилияпти ҳамки вазият яхшиланмаяпти. Тўғри, дараҳтларни кенг кўламда экиши шалини бошланганига тўтй йил бўлди. Низоллар бўй чўзиб, катта миқдорда кислород беришига вақт керак. Қолаверса, экилаётган кўчтапарнинг ҳаммаси ҳам кўкабир кетмаёттани, куриб қолаётгани кўплиги ҳам бор гап.

Бошланиши 1-бетда

Сўнгти вақтларда Тошкент шахри ҳавонинг ифлосланиши бўйича ана шундай халқаро "рейтинг"ларда тез-тез пайдо бўлди, ҳатто энг юқори ўринларни эгаллаётir. Бу борада ахолиси энг кўп ва гавжум давлатларга етиб олдик. Аммо бу мақтаса арзидиган жihat эмас, аксинча, вазият тобора жиддий тус олаётган ахолни ҳақли равишда ташвишига сомдоқда.

Қолаверса, пойтахт ҳавоси ўта ёмонлашган ноябрнинг дастлабки кунлари мазкур ҳолат ва унинг манбаси ҳақида тегишили вазирлик экани.

Холат юзасидан маълумот олиши мақсадида Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиши ва

Биз нафас олаётган ҳавонинг тобора ифлосланиб бораётгани инсоннинг учун жиддий экологик фалокатга айланди. Маълумотларга кўра, ҳозир дунё бўйича ҳар 10 кишидан тўқиз нафари ифлосланган ҳаводан нафас олмоқда. Бу эса қатор касалликларга чалиниш ҳавфини оширияпти.

ТАРИХДАН ҚУВВАТЛАНИШ ҲОДИСАСИ

ҮЙФОҚ фикр

ёхуд қандай яшшимиз керак?

**Жонибек АЛИЖОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбери**

Эрта баҳорда жилдираб оқиб ётган сойни, ўз-ўзича ястаниб яшнаётган адирни кўрганмисиз? Ижтимоий тармоқлар орқали дунёнинг қаеридадир портлашлар бўлаётгани, ёшу қари баробар ҳалолатни маҳқум этилаётгани ҳақидаги лавҳаларничи? Шубҳасиз, иккала тасвирини хам кўргансиз. Энди мулоҳаза қилиб кўринг: бу иккала ҳолат ҳам биз яшаётган битта дунёда содир бўляпти. Қизиқ-а? Ана шу қаеридадир киргингаротта сабаб бўлаётгани урушлар ташаббускорлари айнан биринчи манзарадагидек тинч ва сокин табиат кўйинда ўтириб, жараённи бошқариб турган бўлса... Ёхуд ўша аянчилор портлашлар гирдобида яшнаётган ота-оналардан бирон осойиштагина ерда бутун оиласа билан хотиржам яшасам эди, дея ширин хаёл сурәётган бўлса... Накадар қарама-карши дунё! Бироқ ҳар қанча ҳиссиятга берилмайлик, бунда ҳар биримиз ўз томонимизни аниқлаб олмогимиз даркор.

Одам — мураккаб яратик. Инсон бўла олиш кўйин. Шу боис, бобборимиз “Инсон бўлиб яш”, деган ўғитни кўт таъвидлаган. Одам бир пайтда ҳам ҳаёти, ҳам жамият олдида бирдек масъулчига тарбияни беради. Иккисидан бирда сусткашни қўйдими, демак, ниманиндин дарз кетини бошланмоқда. Бугунгун дунёнинг ахволига бўқиб, масъулнисизлик кучайб бораётгандек, деган хуласага босарсан киши. Бунинг илдизи нимага бориб тақалади?

Сўнгти вактларда ҳақим жамият, ҳақим инсон, деган тушунчалар кўп тилга олинга бошлади. Ҳақим инсон тушунчаси анча ижоий бўлса, ҳақим жамият тушунчаси бир оз мураккаб. Сабаби, ҳақим жамиятда дарвозалар бўйманди — таргиботлар тўсиксиз кириб келаверади. Бу эса ҳақим инсон тушунчасига путур етказилим мумкин. Ҳақим инсон эса аксинча, жамиятни согломлаштиради. Бошқаларнинг ҳам эркинлигини хурмат қилиди. Орадаги фарқ маълум, лекин негадир сўнгти пайтларда ҳақим жамият тушунчаси тарафдорлари сонишиб бораётгандек.

Ишхонага мактаб ёндан ўтиб бораман. Деярвилар ҳар куни кўрнишидан 9-10-сinf ўқувчиларнинг сирагетеки чирик турганига гуваҳ бўлмади. Бу, шубҳасиз, миллат тақдирига бефарқ бўлмаган ҳар бир инсон учун ёқимиз

аниқланган. Маълум қилинишича, фуқаро-нинг аризасига асосан Фурқат тумани тегиши орган ходимлари билан ўтказилган тезкор тадбирда сотуби чекланган дориларни сотган дорихона эгаси кўлга олинган. Дори-

галати қоида асосида яшайди. Аммо бу дунёкаши ўзи билан қайдидир қабин күчларнинг назоратида эканини билмайди. Сабаби, мутлақ ҳақин жамият тушунчаси миллатни, маданиятини парчалашнинг самарали услуби

хона эгаси бундай маддаларни кўпроқ ўрга ёшли мактаб болалари истемол қилганини кўргани, шунинг учун шу ёшдаги болаларга соттанини маълум қўлган. Мазкур иш бўйича олинган ашёвий далиллар жиноят ишлари бўйича Фурқат тумани судига юборилган. Суд ҳукмiga кўра, дорихона эгасига 5 йил қарор қажоси танинланган.

Мамлакатимизда бу қабин ҳолатларнинг олдин олишига қаратилган чора-таддивлар кучайтириди, уларга ҳарниши курашилмоқда. Бироқ ёшларнинг тасаввур қилаётганини минглаб болалар мактабнинг битириб улгурмасдан кашандалик дардига мубтalo бўлиб қолмоқда. Кўча-кўйядар ёшлар, ҳатто қизлар орасидан психотроп маддалар истемол қилиш ҳолатлари учрайтгани ачиниарли.

Масалан, жорӣ йил иволида тарқалган хабарга кўра, Фарғонада ўқувчиларга кучли тъясир қуливи воситалар сотилгани

сифатида инсоннинг тарихида азалдан кўллаб келинган.

Шу каби инсонларга назорат йўқлиги сабабли мактабда ўқиётган фарзанднинг психотроп маддалар таъсирига қарам бўлиб колса, ҳандай ахволи тушаси деб савол берилса, нима деб жавоб берарди? Шубҳасиз, бу масалани давлат назорат қилиши керак, би солик, тўлаётгизи-ку, деса керак. Қанийди, бу каби отдан тушса ҳам эгардан тушмайдиганлар тоғифасига алла-қочон иллатлар боткогига ботиб ўлтурсган бошқа жамиятлар ҳам солиқ тўлаётганини тушунтира олсан. Жамият шерик бўлмас экан, ҳеч бир ҳукумат умумий зиёнларни тўла бартарга ётмайди. Сабаби ҳукумат ҳам ўзида жамиятнинг орзу-истакларини намоён этади. Жамият яхшилини истовчи бўлса, ҳукумат буни мухайё қуловчи вазифани бажаради.

Бугун айримларга “Жамиятда ҳақинлик муйайян қонун-коғада, назоратга асосланган бўйиши керак”, десанги, тена сочи тикка бўлади. Чунки улар “эркинлик ҳеч қандай назоратга бўйишини керакмас, ҳар ким ўзи истаганича яшши лозим”, деган

Жорҳ Оруэллнинг “1984” романини кўпчилик ўқиган бўлса керак. Унда партия мұхаббатдан кўркарди. Чунки инсон ҳис-тўйгуларнинг назорат килишининг тўл имони йўқ мазмунидаги фикр келтирилди. Бу билан адид тузум қанчалик қаттиқўл бўлмасни, ҳамма нарсани ҳам тўла назорат қиломаслигини тушинтиримоқчи бўлади. Шу тифайли “жинонти”арни аниқлашади, асосан, уларнинг яқинларидан, яъни жамиятнинг ўзидан фойдаланиш ўйини танлайди. Бундан хулоса қилиш мумкини, жамиятнинг касалликларига даво ҳам, жамиятга душман ҳам фақатгина унинг ўзи.

Бироқ фильмда қынғир ўйлга кириб қолган ўлгига қарата она “Бу ишларнинг полициядан яширишинг мумкин, аммо ота-онангдан яшира олмайсан, кўзларнинг сотиб қўяди”, дейдиги. Қисқагина бу лавҳа ҳам жамият хаётини ўзига хос тарзда очиб беради.

Бугун ҳайриҳоҳлик нима сабабдан камеб ходисага айланниб борибти? Бу табиий юз беригитми ёки сунйий? Айниқса, унинг оила кўргонида билинар-билинмас заифлашиб бораётгани чуқур ўйга толдиради. Бироқкинни ҳолидан беҳбар ака-укалар, фарзанд мехрига зор ота-оналар тобора кўпайётгандек. Багрито қоидаларга асосланган бозор иқтисолдиганинг нуқси қолларга ҳам раҳётгандек. Ҳозир ҳамма ўзи билан ўзи овора дарв. бу, шубҳасиз, ҳалкимиз тарихан амал қилиб келадиган ҳайриҳоҳлик тўйғусига дахл бўлди келган.

Бозор иқтисолиёти “яхши инсон” тушунчалини алоҳидаги ўрганиши тақозо этмоқда. Дарҳаҳоҳлик бугун яхши инсон ҳандай бўлади? Бир манбада яхши инсонга берилган таърифа дуч келтанди ва уни ёндафаримга кўчириб олгандим. Кўйида шуни келтириб ўтсам:

— одамлар унга диққат-этибор ва синчковли билан разм солади;

- болалар уни яхши кўради;
- одамларнинг унга ўхшагиси келади: фикрлари, кийиниши ва хатти-ҳарқатига тақид қилиб, ундан андаза олиша шарқат қилади;
- нотанишлар ҳам дардини айтиб, кўнглини очади;
- бирор ҳонага кириши билан шу жойнинг муҳити ўзгариади;

— тилидан заҳар томадиган, ичикора одамларни самимияти ва тўғрилиги билан газаблантириди;

— одамлар унга ҳасад қиласди, аммо у бунинг сабабини билмай қўйналади;

— ҳаётда эзилган одамларга кўйидан келганича яхшилик қиласди.

Буни нега илова қиласди? Қанни, ҳар биримиз бу жиҳатларни ўзимизнинг хаётини мисолида таққослаб кўрайли-чи, қанчалик мос тушарканимиз? Минн афуски, улар барчамида ҳам бирдек акс этавермайди. Зоро, яхши инсон деган тушунча асосида ҳам барчамида топилавермайдиган сабр-қаноат ётади.

Бугун қандай яшаймиз? Синчковлик билан назар солсак, жамиятимиз орасида “сен ўзарми, мен ўзар”лиг, гийбат ҳамда табақаланиши боргандар сари қучайб кетмояд. Бунинг ортидаги мақсадларга кўлами торайиб, ўхшашлик кўпаймоқда. Масалан, ёшлар орасида “Катта бўлсан, Марсии забт атаман, бутунгай самарадор автомобиль ихтиро қиласман”, дейдигандардан кўра, “Иккя қаватли уй кураман, кимматдоғо машина сотиб оламан”, дез орзига қилинадиган кўпаймоқда. Миллатлар тақдирни фарзандларнинг максадида кўйинида. Бу ўринда ёш авлодда кетмайдиган вазифаси эканини унутмаслик лозим. Зоро, бу аждодларимиз учун асрлар давомида анъана

бўлди келган.

Шу ўринда айрим миллатдошларимиз илгари сурәётган “Аждодларимиз тутуми билан яхшини бас қилишимиз лозим. Бу йўл билан юксак тараққиётга эриша олмаймиз” мазмунидаги гапларни ҳам ҳар биримиз, айниқса, ёшлар тафаккур элгайдан ўтказиб кўриши зарур. Чунки бизнинг аждодларимиздан айримоқчи бўлганлар, албатта, ўз гоёни ортидан эргаштиради. Зоро, ҳар қандай келакажа ўтмишнинг изида пайдо бўлади.

Буюк ўтмиш ҳеч қаҷон буюк була жалажакни барпо этишига ҳалал бермайди. Аксинча, биз каби тархи мұхташам, Үйинчи Ренессанс пойдеворига асос солиш мақсадида яшайтган миллат учун аждодлар кетвайтидан бахрманд бўлиш айни муддади. Сабаби, бобборимиз барча муаммола илмий мероси орқали муқобил ечимларни колдириб кетган.

Гулнора Чориева. — Тадбиркор қизимиз ҳозир тармоқни кенгайтириши устиди иш бошлаган. Жумладацан, якнанда Кўйида туманида янги жой очилди.

Ўрганишларимизга кўра, бугун воҳада жуни кайта ишловчи корхона деярли йўқ. Бўлса ҳам жуда кам қувватда ишланиши мумкин. Кўп чорвардорлар мавсум пайтида кўйидан киркиб олинган жуни қайга олиб боришини билмай, шунчаки ташлаб юборибди. Энди бунга зарурат йўқ. Бу йўналиш кенгайса, бутун юлдигатда чорваҳодимлари билан ҳамкорлик йўйла кўйилади. Натижада қирқиб олинган тонналаб жун хомашёси беҳуда ташлаб юборимайди. Шу билан бирга, чорвардорлар учун кўйимча даромад манбанича гўйчилачди.

Кўйдапалин чорвардор Худойкул Диёровинг фикрича, илгаря айнан чорварининг жуни киркиш мавсумида айрим тадбиркорлардан бу ўртумада олинниб, келишилган муйайн пулга сотиб юборилган. Аммо кейин бу йўналиш кенгайса, чорварини киркиш мавсумида олинган тонналаб жун хомашёси беҳуда ташлаб юборимайди. Шу билан бирга, чорвардорлар учун кўйимча даромад манбанича гўйчилачди.

— Бу йилнинг ўзида чорвардан 40 килограммдан ортида чорварни киркиш олиб, беҳуда ташлаб келардик. — дейди Худойкул Диёров. — Олдинлари ундан момоларимиз, айлар кизларига киркиш мавсумида олинниб, келишилган муйайн пулга сотиб юборилган. Аммо кейин бу йўналиш кенгайса, чорварини киркиш мавсумида олинган тонналаб жун хомашёси беҳуда ташлаб юборимайди. Шу билан бирга, чорварини киркиш мавсумида олинган тонналаб жун хомашёси беҳуда ташлаб юборимайди.

Мутахассислар фикрича, илгаря айнан чорварининг жуни киркиш мавсумида олинни бериади. Бундан ташлари, шунинг ортидан чорварини киркиш мавсумида олинган тонналаб жун хомашёси беҳуда ташлаб юборимайди. Бу зори чорварини киркиш мавсумида олинган тонналаб жун хомашёси беҳуда ташлаб юборимайди.

Хунарманднинг айтисида, ҳозир бу ишни ўрганиш учун ёшлар орасида қизиқувчилар ортиб бормоқда. Шу сабаби “устоз-шогирд” антсанаси асосида бир гурух тайғит-қизга хунарманднинг айтасида ҳозир бу ишни ўргатилмоқда. Шунингдек, босхана тумандарда ҳам иш бошлана резжалаштирилган.

— Билишимча, вилоятимизда биринчилардан бўлиб айнан кигизиллик бизниснинг шахсталикни кетасида, — дейди Хунарманд уюшмаси Шахрисабз шахри бўлми раҳбари.

Одатига кўра, сафарининг сўнгти кунларда эсадликка бирор нарса олиши ошиқди. Бу унчалик мумаммад бўлмади. Оқсарой майдони худудида уста-хунармандлар расатлари мавжуди. Мехмон дўйонларни кўздан кечира бориб, қаттар килиб илиб кўйилган каштагларга маҳлий.

чилишига кўзигиб, баззиларни суратга кузатилган. Бу айнана бугунга қадар давом этиб келмоқда. Ҳозир ҳам худудида қадирлар асосида турли хунармандлар иўналиши ривож топиб, маҳаллий аҳоли билан биргига ёт

Камбағалликдан қутқараған куч маънавий юқеалишиш

Юртимизда камбағалликни қисқартириш борасида жиддий ислоҳотлар давом этпти. Мана шу жараёнда аҳоли фаол бўлиши, бу иллатга қарши курашиши керак. Негаки, мамлакат тараққиёти аҳолининг меҳнатсеварлиги, билими, тафаккур олами ва маънавий боғлигига ҳам боғлиқ. Қайси жамиятда инсонлар интилувчан, билимли бўлса, ўша ерда салоҳияти кадрлар кўп бўлади. Ана шу салоҳият сиёсий иродада сабаб яратилган имконият, имтиёзлардан ўз ўрнида самарали фойдаланади.

Мамлакатнинг икки устуну — маънавият ва иккисод бирдек кувватга эга бўлади. Шундай экан, асл камбағаллик нима? Унга қарши қандай курашиши керак? Шу жараёнда аҳолининг фаоллиги қанчалик аҳамияти? Кўзланган мэррани забт этишида яна нималарга ётиб бериш керак? Шу каби саволларга жавоб тошиш, “Заррабин” орқали мавзу моҳиятини теранроқ англаш учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халиқ қабулхонаси масъул ходими Эркин ЮСУПОВни сухбатга чорладик.

— Суҳбатимиз камбағаллик нима, деган саволга жавоб излашдан бошласак.

— Сўз аввалида “Заррабин” орқали мана шундай долзарб масалани кўтариб чиқаётган учун “Янги Ўзбекистон” газетаси жамоасига ташакур айтмоқчаман.

Саволнингизга келсак, камбағаллик кенг маънодаги нисбий тушунча. Олган назарий, амалий билимларидан, хা�тта кўрган-кечиргандаридан келиб чиқиб, камбағаллик тушинасими хамма ўз қараши, қаричи билан улчайди. Табиити, турли таъқин қиласди. Менинг ҳам ўз қарашим бор. Камбағаллик деганда, қозон қайнаши кўз олдимга келади. У факт куркук суб билан қайнайдими ё ичи тўла емак биланми? Камбағаллик шу қорақозон қайнашин атрофидаги тушунча деб биламан.

Үрин келганда айтиш керак, жамиятда нуқул бой бай камбагал сўзлари тақорланаверса, одамлар, айниқса, ёшлар миёсига кўйлаверса, бу яхшиликка олиб келмайди. Бунинг оқибатида фикран қолқоз, маънан санф, руҳан синик жамият шаклланниб боради. Чунки камбағал деб ижтимоий камситиш инсоннинг фикрлари, маънавияти ва руҳияти катта таъсири қиласди. Масалан, бирор оиласга ёрдам бериши орқали билиб-бўлмасдан уларни руҳни жихётдан қийнаб кўйиншиз мумкин. Дейлик, мактаб ёшидаги бола ўз оиласига ёрдам берилганини телевизор, ижтимоий тармоклардаги хабарларда кўрса, тенгдошлини унга кўлнини бигиз киласа, (бўлаларга хос хотол бу) бундан руҳан тасвирланади. Бола руҳиятида ўзгариш бўлади. Руҳан синиб, ишончи, белажакка умиди сўнади. Демократиканни ёрдам беришида шу қадиб жиҳатларни хисобга олиш керак. Ҳа, ёрдам кўрсатишда эҳтиёткорона, ҳар томонни кенг ўйлаб иш кўриш мақсадга мувофиқ.

— Камбағалликни қисқартириш учун қадиб жиҳатларга кўпроқ ётиб бериш керак? Бу марта ҳалқ мурожаётларни билен ишлайтган инсон сифатидаги шахсий фикрнинг билмокчи эдим...

— Аввало, камбағалликнинг расман тан олиниши катта воқеа бўлди. Ўнга ҳукукий баҳо берилди. Камбағалликни қисқартириш борасида ҳукукий асос, қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Халқ фаронволиги, мамлакат тараққиёти учун мазкур йўналтишада миллиардлаб маблағ, кўплаб имтиёзлар, имкониятлар берилмоқда. Ҳусусан, Президентининг “Камбағалликни қисқартириш ва аҳоли турмуш фаронволиги ошириши борасидаги чора-тадбирларни янги босқичга олиб чиқиш тўғрисида”ға фармони ва унинг ижросини самарали таъминланади мақсадидай жорий йил 23 сентябрда “Камбағалликдан фаронволи сари” дастурини амалга ошириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ға қарори қабул қилинди.

“Камбағалликдан фаронволик сари” дастурини асосида ижтимоий оғир ахволдаги 1000 та маҳалла танлаб олиниди. Уларнинг инфратизуласини яхшилаш учун дастурлар ишлаб чиқилиди ва катта маблағ ахрятildi. Бундан ташқари, оиласидай тадбирорликка кенг ўтиб берилмоқда.

Сабабдаги керак кеирдан келди, қандай пайдо бўлди? Бунинг турли объектив, субъектив

минглаб фуқароларимиз бор. Масалан, Чуст туманида бир оёғи ўйқ қизимиз дарада ишлаб, имкон қадар оиласига, кўмак беряпти.

Яна бир мисол, оиласда 5 фарзанд бор, улар чин етим. Катта фарзанд киз, 22-23 ёнда. Лекин ука-сингилларини ўз кучи, иrodasи билан катта қилинти. Бир куни ўша қиз кўнгироқ килди. Сингиси Тошкент давлат исти sodimeti университетига давлат гранти билан укишига кириди. Ёткоҳона жойланishiда муммий бўлгитди экан. Ёткоҳона жойланishi учун ёса чин етим, ногирон. “Аёллар дафтариги”, “Ёшлар” ёки “Темир дафтар”да бўлниши керак экан. Одаси 7 йил олдин ўлган, отаси шундан 6 ой ўтиб, бошқа аёлга ўйланниб, болаларни ташлаб кетган. Шу боис, ҳужжат бўйича отаси бор, аммо амада чин етим упар. “Темир дафтар”га кирмагандингизлар, десам, ор килдим, дейди. Кўяпсизни, ҳали ёши 30 га бормаган, қиз бола боши билан ука-сингилларни бўқаётган қизимизнинг иrodası, маънавий дунёсини!

Вазиятин ўрганиб, ўша қизимизни ёткоҳона жойлаштириди. Мана шундай қадди баланд фуқароларимиз бор. Барор чин орномус улуг, ички дунёси бой. Шу сабаб биринчи навбатда одамнинг тафаккурини ўзгариши, маънавиятини бойтишимиз керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Ичи дунёси бой бўлмаган одамни маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Давлатимиз раҳбари шу йил 1 науябрь куни Навоий вилоятига ташрифи чигди: “Маънавий булоқ ҳалқ — иккисоди булоқ бўлади. Иккита томон устунимиз бор: иккисод ва маънавият!” деди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақиқат маддий камбағалликдан маънавий қашшоқлик оғирор. Камбағалликни қисқартириш билан паралел равишда инсоннинг билимни, маънавиятини оширишимиз, дунёкашини ўзгаришиши керак. Фақат билим билан бўлдай оладими маддий камбағалликдан чиқариши жуди.

Дарҳақи